

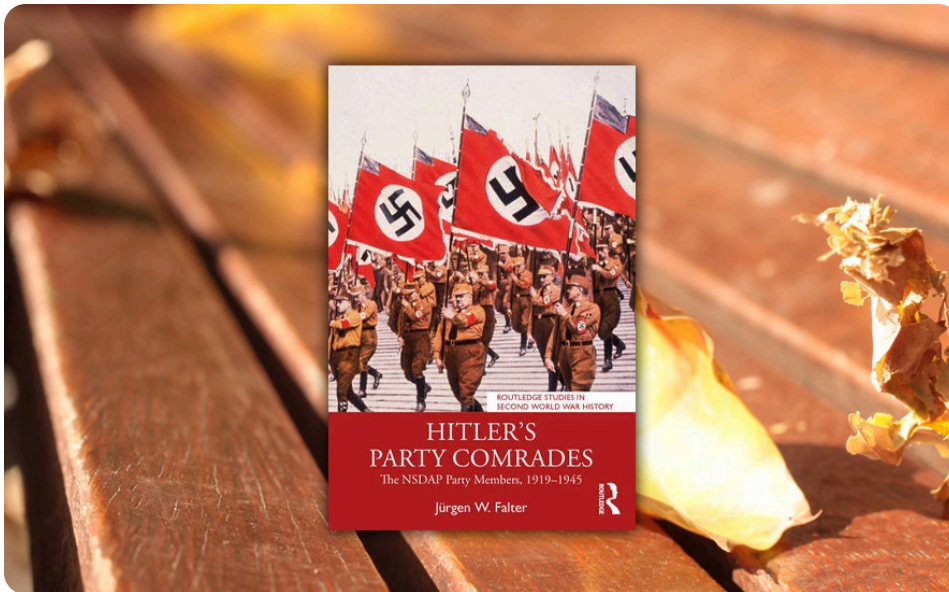

Svensk Tidskrift

GRUNDAD 1911. NÄTTIDNING FÖR POLITIK, EKONOMI OCH KULTUR.

START REDAKTION OM SVENSK TIDSKRIFT STIFTELSE ARKIVET FÖRLAGET 🔍

PRENUMERERA IN ENGLISH

21 NOVEMBER 2025

Rainer Zitelmann: Vem gick egentligen med i Hitlers parti?

Vem gick egentligen med i Hitlers parti? Hur många tyskar blev medlemmar i det parti som kallade sig Nationalsocialistiska tyska arbetarepartiet (NSDAP)? Blev tyskar tvungna att gå med, som vissa medlemmar hävdade efter kriget? Vilka samhällsgrupper rekryterade partiet sina medlemmar från? Och varför gick människor med i partiet?

I detta ämne har den välkände statsvetaren och samtidshistorikern Jürgen W. Falter just publicerat en ny bok, utgiven av [Routledge](#): "Hitler's Party Comrades. The NSDAP Party Members 1919-1945".

Den 30 januari 1933, dagen då Hitler utsågs till rikskansler, hade NSDAP omkring 900 000 medlemmar. När Tredje riket föll 1945 hade siffran svällt till nästan nio miljoner. Med andra ord var ungefär en av sju röstberättigade i Tyskland partimedlem vid krigsslutet.

Efter en omorganisation 1925 accepterade NSDAP endast nya medlemmar från allmänheten under sammanlagt ungefär tolv av de följande tjugo åren. Gång på gång stoppades nyrekryteringen. Varför? Jo, i Mein Kampf och i en rad tidiga tal hade Hitler utvecklat teorin om den "historiska minoriteten", vilket innebar att endast historiska minoriteter skapar historia. Den historiska minoriteten måste bestå av "modiga" individer som är beredda att göra stora uppoffringar, både personligen och för sina karriärer. Enligt Hitler skulle en politisk rörelse före maktövertagandet, när den bekämpas av "etablissemangen" och andra motståndare, oundvikligen bara locka "modiga" medlemmar. När partiet väl tagit makten varnade Hitler i Mein Kampf för att allt fler opportunisterna skulle gå med i syfte att gynna karriären eller sina privata intressen. Och precis så blev det. Efter den 30 januari 1933 kom opportunisterna och karriärambitioner att spela en alltmer central roll i rekryteringen: mellan den 30 januari och slutet av april 1933 anslöt sig 1,75 miljoner nya medlemmar, varefter medlemskapet stoppades igen. Men trots de återkommande rekryteringsstoppen fortsatte partiets medlemsantal att öka kraftigt.

Efter kriget hävdade många medlemmar att de hade tvingats gå med i partiet. Falter finner, trots omfattande analys, inga belägg för sådana påståenden. I själva verket kunde medlemmar lämna partiet och säga upp sitt medlemskap. Totalt lämnade 760 000 medlemmar NSDAP mellan 1925 och 1945 varav 250 000 före januari 1933 och nästan en halv miljon under nazidiktaturen.

För denna studie analyserade Falter den i särklass största och mest omfattande urvalsgruppen ur NSDAP:s två centrala medlemsregister. Som Falter visar gick ett oproportionerligt stort antal tjänstemän och akademiker med i partiet efter den 30 januari 1933. Samtidigt var andelen arbetare i NSDAP betydligt högre än vad forskningen tidigare antagit. Precis som bland partiets väljare var ungefär 40 procent av medlemmarna arbetarklass. Till sin sociala sammansättning var NSDAP varken ett arbetar- eller medelklassparti – det var snarare ett "catch-all-parti för protestväljare". Män var starkare representerade än kvinnor, vilket också gällde för andra partier i Weimarrepubliken.

Lindmanfonden utlyser löpande stipendier för skribenter och då särskilt unga skribenter, resestipendier samt bidrag till bokproduktion och utgivning.

Läs mer här.

Däremot skilde sig NSDAP från andra partier i en viktig aspekt: ungdomligheten. Under de tidiga åren var de flesta nya medlemmar under trettio år, många till och med under tjugofem. Allt eftersom partiet blev äldre steg också medelåldern bland medlemmarna. Som svar på detta tilläts efter det andra medlemsstoppet 1942 endast personer som gått ur Hitlerjugend och BDM, samt krigsveteraner och demobiliserade Wehrmacht-soldater, att gå med. Partiet skulle förbli ungt.

Det fanns inget enhetligt motiv till varför människor blev nationalsocialister. Falter visar att 50 procent av dem över fyrtio år, men bara 26 procent av dem mellan tjugo och fyrtio, angav judehat som sitt främsta motiv för att gå med i partiet. Det råder inget tvivel om att NSDAP var ett genomgående antisemitiskt parti, men Hitler visste att antisemitism bara kunde mobilisera en minoritet av väljarna. Till skillnad från partiets tidiga år fokuserade Hitler mot slutet av 1920-talet inte i första hand på antisemitism i sina tal. I stället betonade han i mycket högre grad sociala löften: "Hand i hand med idealet om Volksgemeinschaft gick ofta en önskan att avskaffa privilegier och den etablerade klassordningen. Kombinationen av nationalism och socialism i partinamnet, tillsammans med partiets politiska program, var centrala faktorer bakom NSDAP:s attraktionskraft."

Dr. Dr. Rainer Zitelmann är författare till [Hitler's National Socialism](#) och [Myter om kapitalism](#)

◀◀ Ur arkivet: Det enda som
spelar roll nu är Ukraina

Lars Elinderson: Nåden
och makten ▶▶

 Svensk Tidskrift

Ansvarig utgivare: Anders Ydstedt

E-post: anders@svensktidskrift.se

Ställföreträdande utgivare: Amanda

Wollstad

E-post: amanda@svensktidskrift.se

ISSN 2002-5130

Tidningen ges ut av

Förlagsaktiebolaget Svensk Tidskrift

Adress: Adelgatan 6, 211 22 Malmö

info@svensktidskrift.se